

Ο ΛΥΧΝΟΣ ΨΥΧΗΣ (Ματθ. 6, 22-33)

†ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ

(Διασκευή ομιλίας στον Παχυκάλαμο, στις 15/6/1980)

1. Ο «απλούς οφθαλμός»

Αν κανείς προσέξει το σημερινό Ευαγγέλιο, φωτίζεται μια για πάντα σε όλη του τη ζωή. Ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός είπε: «Ο λύχνος του σώματός εστιν ο οφθαλμός». Σε ένα σκοτεινό δωμάτιο δεν βλέπει κανείς απολύτως τίποτα. Αν όμως βρεθεί εκεί ένα λυχνάρι, φωτίζει. Και αν είναι φως ηλεκτρικό, φωτίζει πολύ καλύτερα. Βέβαια και με τα χέρια μπορείς να ψηλαφήσεις μερικά πράγματα. Ένα κρεβάτι, μια καρέκλα, το ίδιο το λυχνάρι. Αλλά δε θα μπορέσεις ποτέ να ψηλαφήσεις τα γράμματα σ' ένα βιβλίο, η μια εικόνα.

«Ο λύχνος του σώματός εστιν ο οφθαλμός». Ότι είναι το λυχνάρι για το δωμάτιο, είναι το μάτι για ολόκληρο το σώμα. Υπάρχει μάτι; Υπάρχει φως. Δεν υπάρχει; Όλα είναι μόνιμο σκοτάδι.

Όσο και να προσπαθήσουμε να φανταστούμε τι σημαίνει τυφλός, δεν θα καταλάβουμε τίποτα. Γιατί; Πού να καταλάβουμε εμείς που βλέπομε την ομορφιά της δημιουργίας του Θεού τον πόνο ενός ανθρώπου που ποτέ δεν την είδε;

Όμως άλλα είναι εκείνα που φωτίζουν τη ζωή μας και την κάνουν όμορφη. Γι' αυτό ο Κύριός μας, πρόσθεσε: «Προσέξτε, δεν είναι μόνο αυτό το μάτι που ξέρετε. Υπάρχει και ένα άλλο εσωτερικό. Το εξωτερικό μάτι είναι σαν μια φωτογραφική μηχανή. Το μάτι του κακού ανθρώπου και το μάτι του καλού, τα ίδια πράγματα βλέπει. Και το ίδιο τα βλέπει. Αλλά υπάρχει και ένα άλλο μάτι, το οποίο είναι διαφορετικό στον καλό άνθρωπο.

«Εάν ο οφθαλμός σου είναι απλούς, όλον το σώμα σου φωτεινόν έσται». Τι σημαίνει να είναι απλούς ο οφθαλμός σου;

Εμείς βλέπουμε ένα σωρό πράγματα. Σχηματίζουμε χίλιες δυο ιδέες. Αγαπάμε χίλια δυο. Ποθούμε περισσότερα. Μας δεσμεύουν μερικά πάθη. Μας υποδουλώνουν. Τα αγαπάμε. Τόσο πολύ ώστε κλωτσάμε και την αξιοπρέπειά μας. Μόνο την αξιοπρέπειά μας; Και τον πατέρα μας και την μάνα μας. Εξ αιτίας των παθών μας τούς σκάζουμε κυριολεκτικά. Και ταυτόχρονα μέσα μας

έχομε και καλωσύνη.

Και την αγαπάει κανείς τη μάνα του, και την σκάζει. Είναι απλούς ο οφθαλμός αυτού του ανθρώπου; Όχι!

Και θέλει να κάνει το σταυρό του, αλλά όταν φτάνει ο κόμπος στο χτένι για κάποια αμαρτία τον ξεχνάει τον Θεό.

Είναι απλούς ο οφθαλμός αυτού του ανθρώπου;

Όχι!

Να τι σημαίνει απλούς ο οφθαλμός: Όταν ο άνθρωπος, έχοντας νικήσει τα πάθη, έχοντας ελευθερωθεί από τις κακές επιθυμίες, τις κακίες, μπορεί με ελεύθερο το φρόνημά του, με ελεύθερη την ψυχή του, με ευάγωγο το σώμα του να είναι πάντοτε σύμφωνος με το θέλημα του Θεού, με τις επιταγές της καλωσύνης και όλων των αρετών. Και να είναι σύμφωνος με τις αξιώσεις που έχουν από αυτόν οι άλλοι, που δεν είναι σκουπίδια, αλλά είναι εξ ίσου έντιμοι και εξ ίσου άξιοι να ζουν καλά όπως και ο ίδιος και να μην θεωρούνται αντικείμενα εκμετάλλευσης κανενός.

2. Μικρός ο κόπος. Μεγάλο το κέρδος

Εάν λοιπόν ο οφθαλμός σου είναι απλούς, τότε όλο το σώμα σου είναι φωτεινό. Όλη η ζωή σου, όλα τα έργα σου είναι φωτεινά. Και ολόκληρο το σώμα σου είναι φωτεινό. Έχει μεγάλο βάθος αυτή η κουβέντα του Χριστού.

Θυμηθείτε πόσα πράγματα στο σώμα μας είναι σκοτεινά, επειδή δεν είναι υποταγμένα στο θέλημα του Θεού. Και θα καταλάβετε τι σημαίνει: «εάν ο οφθαλμός σου είναι απλούς, όλο το σώμα σου είναι φωτεινό». Και αντίθετα: «Εάν ο οφθαλμός σου είναι πονηρός, τότε όλο το σώμα σου είναι σκοτεινό».

Μήπως χρειάζεται πολλή επεξήγηση τι σημαίνει πονηρό το μάτι;

Πονηρό είναι το μάτι όταν κοιτάζει ύποπτα, με κακία και με μίσος.

Αλλά και όταν κοιτάζει με φιληδονία και με σαρκικό φρόνημα.

Ερώτημα: Είναι σ' αυτές τις περιπτώσεις το σώμα σκοτεινό ή δεν είναι; Πόσο σοφά ή μάλλον πόσο φωτιστικά μας το λέγει ο Κύριος ημών Ιησούς Χριστός. Και προσθέτει: «Θέλετε να φτάσετε σ' αυτή την ωραία κατάσταση να είναι το

μάτι σας απλό; Να μην είναι πονηρό; Αρχίστε να κόβετε τα πάθη σας». Το πρώτο πάθος που απασχολεί όλες τις ηλικίες κι όλους τούς ανθρώπους, είναι η διάθεση να μαζεύουν. Γιατί το μέσον που εξυπηρετεί όλα τα άλλα πάθη, είναι «το ψιλικό οξύ» που λέμε.

Γι' αυτό είπε ο Χριστός: «Μη θησαυρίζετε θησαυρούς επί της γης».

Προσέχτε! Μην κολλάτε την καρδιά σας στα επίγεια. Εάν την κολλήσετε σ' αυτά, σιγά-σιγά το μάτι σας θα γίνει πονηρό. Θα ξεφύγει από την απλότητα. Αλλά η εντολή: «μη θησαυρίζετε θησαυρούς επί της γης», είναι λιγάκι δύσκολη, γιατί το ερώτημα είναι:

-Καλά. Αν δεν έχω χρήματα πώς θα ζήσω; Το χρήμα κυβερνάει τον κόσμο. Έτσι και δεν έχεις, με τι θ' αγοράσεις το ψωμί σου;

Επειδή έτσι σκεπτόμαστε γι' αυτό ο Κύριος, μας επεξηγεί:

«Ουχί πλείον εστι η ψυχή της τροφής και το σώμα του ενδύματος»;

Τι θέλει να πει; Δεν είναι μεγαλύτερη και δεν έχει πιο μεγάλη σημασία η ζωή από το φαί; Και το σώμα από το ρούχο; Τι θα προσέξεις περισσότερο. Το φαί ή την ζωή; Το ρούχο ή το σώμα;

Έχετε δει ποτέ σας άνθρωπο που να τρώει δηλητήρια, επειδή είναι νόστιμα; Θα πείτε έχουμε. Βλέπουμε ανθρώπους που τρώνε τέτοια πράγματα και πεθαίνουν. Αλλά τι είναι; Είναι ανόητοι. Γιατί; Δεν έχουν βάλει σωστή τάξη μέσα στο μυαλό τους. Δεν ξέρουν τι έχει μεγαλύτερη αξία. Δεν έχουν κάνει όπως λέμε πρόγραμμα προτεραιότητας. Έχετε δει άνθρωπο να κοιτάζει πιο πολύ τα ρούχα από το σώμα του; Βεβαίως. Αλλά τι είναι αυτοί οι άνθρωποι; Δεν στέκουν καλά στο μυαλό. Και οι ίδιοι το καταλαβαίνουν. Το φωνάζει η συνείδησή τους.

Έχουν πέσει σε μια κατάσταση διανοίας και νοός αξιοθρήνητη και δεν ξέρουν να μοιράσουν δυο γαϊδουριών άχυρα. Και να καταλάβουν πόσο πρέπει να δώσουν στο καθένα και γιατί.

Ο Χριστός με το Ευαγγέλιο αυτό μας λέγει: «Προσέξατε. Η ζωή δεν είναι τόσο απλή όσο φαίνεται. Είναι πολυσύνθετη. Έχει χίλιες δυο μορφές. Χίλιες δυο εκδηλώσεις. Και πάνω απ' όλα, αυτά που πρέπει να κυβερνήσεις και να αξιολογήσεις σωστά δεν είναι μόνο τα επίγεια, αν θέλεις να βαδίσεις και καλά. Υπάρχουν τα επουράνια. Για φανταστείτε: έχουμε ένα μαθητή, ο οποίος την ώρα που έπρεπε να διαβάσει, λέει: «Δε βαριέσαι, το πενταράκι μου θα το πάρω. Εγώ είμαι έξυπνο παιδί» Και πάει συνεχώς και παίζει ποδόσφαιρο στους δρόμους. Στο τέλος, θα το πάρει - δεν θα το πάρει το πενταράκι - αλλά πόρτα του Πανεπιστημίου δεν θα δει.

Ένα άλλο παιδί ιδρώνει κάθε μέρα πάνω στην καρέκλα. Τι κάνει;

«Καταστρέφει» τα νιάτα του, τη στιγμή που το άλλο τα «χαίρεται». Λέμε ότι τα «καταστρέφει», γιατί δεν παίζει όλη την ώρα, δεν κλωτσάει, δεν κάνει μαγκιές. Αλλά έρχεται η ώρα που θα είναι πέντε σκαλιά παραπάνω από τον άλλον και θα λέγει: «Δόξα σοι ο Θεός, που τότε το κατάλαβα ότι ήταν καλύτερα να μην τρέχω στους δρόμους, γιατί τώρα απολαμβάνω». Και θα απολαμβάνει σε όλη του τη ζωή.

3. Ο Θεός μας τραβά κοντά του

Πρέπει στη ζωή μας να βάλουμε τάξη και πρόγραμμα. «Ζητείτε», λέει, «πρώτον την βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού». Γιατί; Διότι είναι το σπουδαιότερο από όλα.

«Τι θα ωφελήσει τον άνθρωπον αν κερδίσει τον κόσμο όλον και ζημιωθεί την ψυχήν αυτού; Τι θα δώσει ο άνθρωπος αντάλλαγμα για την ψυχή του;» Υπάρχει άνθρωπος στον κόσμο που του ζητάνε να πληρώσει ένα χαρτόσημο, για να του δώσουν δύο εκατομμύρια, και θα τσιγκουνευτεί το χαρτόσημο; Έστω κι αν δεν έχει δεκάρα για το χαρτόσημο, δεν θα πάει να καταξευτελίσει τον εαυτό του πέφτοντας στα πόδια κάποιου άλλου να του δώσει μισό ευρώ για το χαρτόσημο;

Λέγει ο Κύριος: Η βασιλεία του Θεού είναι πολυτιμότερη όχι από ένα και δύο αλλά από όλα τα εκατομμύρια του κόσμου αυτού. Γιατί «Τι ωφελήσει άνθρωπον αν κερδίσει τον κόσμο όλον και ζημιωθεί την ψυχήν αυτού».

Αυτό το τελευταίο είναι το μεγάλο φως για τη ζωή μας. Όλα τα άλλα μας τα είπε ο Κύριος για να μας βοηθήσει να καταλάβουμε τη μεγάλη σημασία που έχει το: «ζητείτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού» Τώρα λοιπόν τι καταλαβαίνουμε;

Ότι τότε μόνο το μάτι σου γίνεται απλό, όταν έχεις σωστή τοποθέτηση απέναντι της Βασιλείας του Θεού.

Και ότι τότε μόνο το μάτι σου γίνεται πονηρό, όταν έχεις λάθος τοποθέτηση απέναντι της βασιλείας του Θεού.

Αν τη ζητάς «πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού», τότε σιγά-σιγά το μάτι θα γίνει απλό. Και η ζωή σου θα γίνει γλυκειά, όμορφη, ενοποιημένη, υποταγμένη στο θέλημα του Θεού, αγία.

Αν δεν ζητάς «πρώτον την Βασιλείαν του Θεού», η Βασιλεία του Θεού ποτέ δεν θα σε αφήσει. Γιατί;

Γιατί ο Θεός είτε τον θέλουμε, είτε δεν τον θέλουμε είναι κοντά μας.

Και κάθε φορά που αμαρτάνουμε, απλώνει το χέρι του και μας τραβάει το αυτί. Τόσο, όσο να το καταλαβαίνουμε καλά. Ο άνθρωπος, όσο και αν γλυκαίνεται από την αμαρτία, επειδή ο Θεός του τραβάει το αυτί, «σκάζει» ψυχικά. Μήπως κάνουμε λάθος;

Όλοι έχουμε κάνει αμαρτίες μικρότερες και μεγαλύτερες. Και ξέρουμε, πως ο Θεός τραβάει το αυτί, την ώρα που κάνουμε την αμαρτία. Γιατί όταν κάνουμε την αμαρτία, από εκείνη τη στιγμή, το μάτι μας παύει να είναι απλό και η ψυχική μας διάθεση παύει να είναι ενοποιημένη. Και το σώμα μας και ολόκληρη η ζωή μας παύουν να είναι φωτεινά.

Γιατί μας το τραβάει το αυτί ο Θεός αδελφοί;

Όχι για τιμωρία. Αλλά για να συναισθανθούμε. Γι' αυτό ακριβώς, «το τράβηγμα του αυτιού», είναι η μεγαλύτερη ευεργετική πράξη που κάνει ο Θεός στον άνθρωπο, κάθε φορά που ο άνθρωπος ανοίγει το ρυπαρό του στόμα και, με την κακή πράξη του, φτύνει τον Θεό και τον καταπατεί.

Ο Θεός όμως ζητεί την επιστροφή μας. Και με τον τρόπο του αυτό μας λέγει: «Συνέλθετε και ζητείτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιοσύνην αυτού». Τα άλλα όλα ο Θεός τα έδωσε στον κόσμο τόσο πλούσια ώστε θα τα αποκτήσετε.

Οπωσδήποτε θα βρείτε και λίγα χρήματα για να ζήσετε άμα εργαστείτε.

Οπωσδήποτε θα αποκτήσετε και κάποια αγαθά.

Οπωσδήποτε θα απολαύσετε κάτι από τον κόσμο.

Αλλά ζητώντας «την Βασιλείαν του Θεού πρώτον» και η επίγεια ζωή σας θα γεμίσει χαρά και στην επουράνια χαρά θα γίνετε μέτοχοι και στην αιωνιότητα ολόκληρη μαζί με όλους τούς αγίους. Αμήν.-